

ЗМІСТ

Капітан космічного корабля	5
Старт поза розкладом	16
Доротея — не місце для смерті	38
Космічні будні	56
Неприємності навколо С-404	74
Свободі дозвіл не потрібен	87
Сіті-2: Корпорація атакує	101
Невідома галактика	129
Переворот на Сальмі	170
Вільні світи Чумацького шляху	182

КАПІТАН КОСМІЧНОГО КОРАБЛЯ

Гаррі Том, він же — Капітан Том сидів у барі на Землі,десь в Оклахомі, та пив бренді. Він завжди пив бренді, коли йому було мерзотно на душі.

«А як тут не пити, — думав собі Том, — якщо таке коїться у Співдружності. Після того, як отруїли останнього нашого Імператора, Корпорації купили його спадкоємця Авесалома III з бебехами і витворяють в обжитому космосі казна що. Такої неповаги до правил не було, мабуть вже років із 300». Саме в ті далекі часи, через той давній повоєнний хаос і стало можливим на початку 2200-х років утворення Співдружності Чумацького шляху під мудрим правлінням першого Імператора Салмана-Великого (Безстрашного).

І дійсно, справи у Всесвіті були, м'яко кажучи, кепські. Авесалом III, або «Товстун», як його прозвали у народі, повністю віддав свою Галактичну Імперію на відкуп шести Корпораціям: Виробників, Торговців, Перевізників, Науковців, Фіскалів та Гвардійців, які, у свою чергу, створили сьому Корпорацію з Обслуговування. Саме ці сім організацій і керували Співдружністю Чумацького шляху, а точніше, грабували її з мовчазної згоди недолугого нащадка Мудрого Салмана.

Хоч якийсь порядок та законність трималися лише завдяки Раді Світів, теж передбаченої першим Імператором у структурі його велетенської держави. У цей, так би мовити, «парламент», з дорадчими повноваженнями входили представники всіх зоряних об'єднань Галактики, які вважалися незалежними, тобто не мали планет, що були куплені Корпораціями на аукціонах. Тому і стосунки між Корпораціями і Радою були не дуже хорошими, а скоріше — напруженими. Рада Світів Чумацького шляху постійно ускладнювала бізнес-плани Корпорацій по грабунку людства та інших галактичних рас, встромляючи їм палки в колеса своїми антимонопольними актами.

До речі, Корпорації контролювали 2/3 усього ринку Імперії. В якості хоч якоїсь альтернативи Світі, що входили

в Раду, намагалися підтримувати Вільні Гільдії, які утворилися по кальці з Корпораціями: Майстрів, Купців, Лоцманів, Вчених та Охоронців, — за тим виключенням, що серед них не було Фіскалів. Крім того, Гільдії мали право брати участь у деяких видах діяльності Корпорації з Обслуговування. Наприклад, це стосувалося заправки кораблів та надання інших різноманітних адміністративних послуг, що правилися від імені Імператора, таких як: проведення технічних оглядів, видача патентів і дозволів, реєстрація кораблів та капітанів.

Охоронці ж у цій вільній системі складалися в основному з тих, кого вдавалося набрати, а саме: з більше-менш міцних добровольців та вигнанців з планети Грог. Спеціалізація цієї планети полягала у підготовці найвитриваліших у всесвіті бійців. Вона належала Корпорації Гвардійців, тож знайти справжнього офіцера з безпеки на Вільному ринку було важко, і вони цінувалися дорожче золота. Це були сильні та відмінно підготовлені вояки, які виховувалися на планеті з найбільшою силою тяжіння з тих небесних тіл, на яких жили нащадки землян. Крім того, грогчани мали неабиякі тактичні та теоретичні навички, тому саме з них набиралася особиста охорона Імператора.

Треба зазначити, що на відміну від Корпорацій, які були організовані «зверху» за допомогою великого капіталу, а в деяких випадках, і сили, Вільні Гільдії формувалися за принципом добровільного об'єднання громадян Імперії: від фабрики до мегазаводів, від магазину до всегалактичного GreatStore, від корабля-одинака до Вільного торгового міжсекторального флоту.

Проте, у цій вільній системі місця вистачало для всіх, як приватних Лоцманів-власників кораблів, так і стандартних караванних об'єднань із сотні-двох космічних транспортників. Єдиною перешкодою на шляху до розвитку була політика Корпорацій, які усіма дозволеними і недозволеними засобами намагалися витіснити вільників з усіх існуючих у Галактиці ринків.

В основному, Світи Ради купували у Вільних Гільдій контрабанду. Легально торгувати, звичайно, теж була можливість, однак Фіскали просунули в Канцелярії Імператора для Вільних підприємців такі мита, що конкурувати останні

могли лише за рахунок тіньового сектору економіки або над-великих партій товару. Те ж стосувалося і Гільдії Лоцманів, що займалася транспортуванням вантажів та пасажирів. Саме до неї і належав Том. Тож, як це завжди буває в таких випадках, чорний ринок в Імперії був і почував себе досить непогано, не дивлячись на усі намагання Корпорацій його знищити. Єдине, чого вартувало побоюватися, це конфіскації транспортних засобів і вантажів. Офіційних приводів для цього вистачало. Тож Фіскали та Гвардійці без роботи не сиділи.

Треба сказати, що Вільний ринок досі існував лише тому, що важко було контролювати Імперію, яка розміщувалася на десятках тисяч планет та налічувала близько 400 мільярдів населення. За 500 з лишком років, з того часу як людина вийшла в космос, у світі багато чого змінилося...

Том почував свою руду шевелюру та розстебнув чорну куртку зі шкіри Табарського бізону, яка по міцності, як йому здавалося, не поступалася пласталевому комбінезону. Він сидів за дубовим столом у барі, оздобленим під середньовічний замок в мініатюрі. З одного боку закладу розміщувалася дубова стійка, за якою, як і належить, стояв бармен, протираючи бокали. Такий собі звичайний бармен-робот. З іншого боку знаходився камін — справжній камін, полум'я якого відблискувало на обличчі Капітана. Саме його приємне тепло і змусило Тома розстебнути куртку. Він дуже не любив своє ім'я. «Гаррі — звучить якось не дуже...», — здавалося йому. Тож всі називали його Капітан Том, або просто Том, або просто Капітан.

Капітан пив не просто так. Нещодавно він втратив свою «Ластівку». Його космічний корабель конфіскували шакалі-Фіскали, які полюбляли ласуватися поодинокими Лоцманами. Вони заманили Капітана Тома у пастку на планеті Грета. Це була планета в зоні нестабільного впливу Імперії в самому кінці рукава Стрільця. Після епідемії в її тепличному господарстві, Корпорація Торговців підняла ціни на продукти харчування «до небес». Тож «Ластівка» намагалася доставити на Грету контрабандну партію консервованих фруктів та заморожених овочевих концентратів, насичених вітамінами та поживними речовинами, які так необхідні численним людським колоніям на далеких чужих планетах безмежного та холодного Всесвіту.

Здавалося, все йшло чудово: знайомий посередник, невелика партія товару, середня оплата... Нічого підозрілого. Навіть доставити вантаж треба було лише до орбіти. Однак, тільки-но судно вийшло з гіперпростору і знизило швидкість, воно миттєво було взято на приціл крейсерами Фіскалів та Гвардійців, які завжди працювали в парі. Довелося здатися. А юристи Корпорації за дві секунди домоглися в Імперському суді Грети конфіскації його рідної годувальниці. Сам Том та його команда були вислані з планети з тридцятирічною заборонаю на відвідування.

Тож тепер Капітан Том сидів на Землі та пив бренді. Без льоду. Без надії. Але й без відчаю. Гола констатація факту і благородний бренді. Про майбутнє Капітан планував подумати пізніше. «Для всього свій час», — згадував хлопець настанови батька. «Ніколи не кажи кінець, бо кінця не існує. Слово «кінець» — це нонсенс Всесвіту. Його вигадало людство для того, для чого в нього не вистачало фантазії. Все змінюється і все змінює одне одного, і так без кінця», — згадував Том також і слова свого вчителя та друга Майстра Така.

Звичайно, важко пережити такі неприємності, коли тобі усього 28 років. Проте, якщо 5 з них ти Капітан космічного корабля, то ти маєш триматися. Том успадкував корабель від батька, який загинув саме 5 років тому, ремонтуючи у відкритому космосі, недалеко від потужного витоку радіації, єдиний вцілілий зовнішній радар свого судна. Саме з тих пір Том і був власником та капітаном «Ластівки».

Коли пляшка бренді стала майже порожня, і Том вже замислювався над тим, чи не варто замовити ще одну, до його столика підійшли двоє.

— Можна запропонувати вам випити? — запитав той з них, котрий був вище зростом та вдягнений у сірий довгий плащ, зроблений з дорожньої пласталевої тканини. Він поставив на стіл прямо перед носом Капітана непочату пляшку бренді та, сумно посміхаючись, зітхнув.

Тим часом другий, той, що був нижче зростом, мав вуса та був одягнений у чорний плащ, поклав на стіл біля пляшки з алкоголем коробку з «Імператорськими» сигарами. Одна пачка цих цигарок, що містила справжній, а не синтетичний нікотин, коштувала, як місячний запас води на одного члена екіпажу космічного корабля середнього класу.

— Та покурити, — додав він, вертячи у пальцях запальничку.

— Хіба ми знайомі? — Капітан не дуже любив пити з незнайомцями. Він взагалі не любив «незнайомців», проте сьогодні йому дуже кортіло хильнути ще. Тож він не послав їх одразу, вирішивши спочатку хоча б викурити сигару.

— Хто ж не знає Капітана Тома — наймолодшого Капітана Чумацького шляху! — усміхнувшись сказав один з незнайомців.

— Вже не наймолодшого. Одновухий Джері з «Циклону» — наймолодший, йому лише 25. Сідайте, — додав він вже більш доброзичливо, проте все ще прохолодно. Лестоці все ж таки зробили свою справу, тож Том дав їм шанс.

— Джері отримав корабля лише в цьому році, коли йому вже виповнилося 25, а ви стали Капітаном у 23, — зауважив чоловіча у чорному плащі, витягаючи з обох його кишень ще два стакани та ставлячи їх на стіл.

— Ми не знали, де вас знайдемо, тож вирішили взяти тару із собою, — пояснив він.

Після цього він підізвав робота-офіціанта, щоб замовити закуски.

— Хай так, — відповів Том, — проте, я вже не Капітан. Шакали Фіскалів забрали у мене мою «Ластівку», тож тепер я «вершник без коня».

— «Коня»? — не розуміючи перепитав той, що був у сірому плащі.

— Ви звідки взагалі, хлопці? — толерантно запитав Капітан. Він пам'ятав, що вже виросло кілька поколінь нащадків землян-колоністів інших планет, які ніколи не бачили Землі. Цілком ймовірно, що вони могли бути уродженцями планети, де не знали, що таке кінь.

— Саме для того, щоб це пояснити, ми тут, — відповів чорний плащ, розливаючи по стаканах бренді та погладжуючи вуса.

— Моє прізвище Кондісс, — через мить сказав сірий плащ, — Етон Кондісс, а мій товариш...

— Тері Вільямс, — представився чорний плащ. — Ми з Сіті-2, — додав він.

— А, тепер все зрозуміло, «багатенькі дядечки», — усміхнувся Том. — Це ж у вас знайшли «Кришталеву сльозу»?

Що там вона робить? Повертає молодість, чи лікує від усіх хвороб? Пам'ятаю, щось таке у Космонеті теревенили...

— Так, у нас дійсно знайшли цей мінерал, але він не стільки повертає молодість, скільки лікує та зупиняє старіння. І ми ще не «багатенькі». А тут ми для того, щоб ними стати. З вашою допомогою, звичайно, — дещо прояснив Вільямс та зробив паузу, вичікуючи на реакцію Тома.

Взагалі-то, під дією бренді настрої у Капітана змінилися і вже не був такий похмурий, як ще 10 хвилин тому. Можна сказати, він став навіть бойовий. На цій стадії сп'яніння Том був готовий штурмувати навіть Сальму — планету Імператора, «Рай Всесвіту», «найбезпечніше місце Галактики»... Проте вигляду він не подав, та й взагалі, просто промовчав. Хоч Капітан був і п'яний, проте — не дурний. Тож його нові знайомі були вимушені продовжувати розмову самі.

— Може перейдемо до діла? У нас є для вас робота, — спрямовував розмову в ділове русло Кондісс, випивши бренді.

Том не заперечував, тим більше, що Тері Вільямс знов наповнював стакани, а робот-офіціант приніс гарячі бутерброди з його улюбленим сиром та часником.

— Як ви знаєте, Сіті-2 — невеличка скеляста планета з небагатою флорою і фауною, з бідними ґрунтами та малою кількістю води. Ще донедавна вона нікого не цікавила окрім Корпорації Виробників, та й то, лише через свою кварцову руду, з якої виробляють електроскло надвисокої якості та міцності, а також деякі деталі у квантотроніці.

— Пів Галактики використовує оптику, виготовлену з нашої руди! — перебив Кондісса Вільямс, не згадуючи про те, що колись Корпорації, для збільшення попиту, створили штучний ажіотаж навколо цього архаїчного виробу, що використовувався тепер переважно у декоративних цілях. Функції різноманітної оптики вже давно чудово виконували силові пристрої, що мали значно більше можливостей.

— Проте, це було настільки несуттєво, що Корпорації навіть не виставляли її на аукціон, купуючи руду за безцінь у місцевих колоністів-рудокопів, — продовжував Кондісс. — Нажаль, скло в наш час — це вже більше забавка.

— Тож планета не зареєстрована? Чого ж ви не зареєструєте її, вас вже є 50 тисяч? — запитав Том. Він знав, що уряди планет, кількість населення яких досягла 50-ти тисяч,

мали право зареєструвати їх на себе. А ті небесні тіла, що не змогли зібрати стільки людю, за бажанням Корпорацій могли бути виставлені на аукціон, на якому перегони йшли вже практично лише між ними. Вільники залучалися до торгів лише формально, для демонстрації «справедливого підходу».

— Так ми й планували зробити, — відповів Тері. — Сіті-2 була заселена колоністами Другої хвилі майже 150 років тому і знаходиться на околиці Співдружності в Сірій зоні Чу-мацького шляху, в стороні від адміністративного центру. — Вільямс зробив паузу, не розуміючи, чи слухає його Капітан.

— Так, я знаю, це в середній зоні рукава Центавра нашої Галактики, — озвався Том. — Ми колись доставляли у ті місця пласталь...

— Тож, через мізерні ресурси ми не змогли домогтися скільки-небудь значимого економічного статусу і за 100-бальною шкалою Всесвітньої Імперської статистичної служби пасемо задніх, — продовжив Тері Вільямс. — Проте нас вже півмільйона, і ми забезпечуємо себе самі основними товарами першої необхідності та продуктами харчування, окрім харчової біологічної муки. Але ми продовжуємо критично залежати від агрохімії, металів і деяких реактивів, що поставляються з Плутона-4 та інших промислових планет. Ну, і звичайно, ми імпортуємо пласталь та вироби з неї. Без цього сьогодні нікуди, самі знаєте, Капітане. Тобто, ми повноцінна нація, не гірша за інші в цьому сенсі, хоч формально і знаходимося на балансі Канцелярії Імперії, як усі незареєстровані планети. Хто ж знав, що ми живемо на величезних грошах, — пояснив він.

— Однак, як ви знаєте, кілька років тому на Сіті-2 знайшли цей самий мінерал — «Кришталеву сльозу»... — продовжив Етон Кондісс...

— Сім, сім років тому, — вставив його колега.

— ...що зупиняє процеси старіння в будь-якому живому організмі, — продовжив Вільямс. — І тут почалося. На планету висадився десант юристів Корпорацій і розпочав шалену атаку на наш Уряд, тоді ще Директорію, щоб той здав їм планету, уклавши формальний договір про протекторат. Звичайно у нас живуть люди прості, роботящі, але ж раціональні. Тож юристи забралися до біса, а ми розпочали офіційну процедуру реєстрації планети.

— І в чому ж проблема? — запитав Том, підкурюючи сигару від запальнички, чемно запропонованої Тері Вільямссом. Коли діло стосувалося справедливості, в ньому завжди просинався дух воїна, а тут ще й чистий земний бренді...

— Проблема в блокаді, Капітан. Корпорації не наважилися залучити Гвардійців, проте найняли бандитів, які патрулюють орбіту Сіті-2, фактично контролюючи її. Все дуже критично.

— Тож вам потрібно доставити на планету їжу та ліки? — Том смачно затягнувся, випустив дим у стакан та зробив добрячий ковток свого улюбленого, після простої води, напою. Він навчився цінувати прісну вологу, коли Капітаном «Ластівки» був його батько. Якось на кораблі вийшла з ладу система циркуляції води. І якби в тому рейсі вони не везли партію заморожених ягід з Торійських плантацій, то невідомо як би все скінчилося. Два місяці вони вимушено пили лише їхній сік. Це лише видається, що воно смачно та корисно, але спробуйте-но вживати лише сік, який до речі викликає сміх, по кілька разів на день протягом місяців. Як же ж вони тоді натерпілися та нареготалися... до болю в животах. Проте, вижили...

— Нам потрібно доставити Свободу! — майже вигукнув Етон Кондісс.

— Не більше і не менше, я так розумію, — скептично посміхнувся Капітан Том, із сумом споглядаючи цей сплеск патріотизму.

— Зараз я поясню, — сказав Вільямсс. — Як ми знаємо, відповідно до Закону, прийнятого ще за часів початку колонізації Космосу людиною, населення планети, що колонізована переселенцями, а не куплена на аукціоні та заселена Корпораціями, може оформити право власності на себе, проте лише після того, як чисельність постійних жителів досягне 50-ти тисяч осіб. Але для того, щоб це право власності реалізувати на практиці, на планету має прибути Імперський нотаріус і завірити всі необхідні документи на місці, переконавшись, відповідно до встановленої процедури, в існуванні мінімальної структури держави. — Тері Вільямсс видихнув, наче це пояснення коштувало йому титанічних мозкових зусиль. Мабуть бренді, все ж таки вніс свої

корективи у його розумову діяльність. Проте, закупивши сигару він продовжив:

— Однак, це ще не все. Корпорації таки провели таємний аукціон, який виграла Виробники. Вони ж і вирішили просто заблокувати саму можливість набуття нами незалежності:

- не допускаючи нотаріуса на планету;
- влаштувавши жителям повну блокаду, що має змусити їх залишити вітчизну.

І, як тільки чисельність скоротиться хоча б до 49 тисяч... тут нам і капець...

— Тож до чого тут «свобода», я не розумію? — Капітан Том знов прочистив мозок, добряче ковтнувши брєнді. — Я маю доставити зброю, чи взяти на абордаж корабель бандитів?

— Треба доставити нотаріуса, — продовжив пояснення Вільямс. — Справа в тому, що загинуло вже двоє юристів, коли ми намагалися доставити їх на Сіті-2. Це були майже всі наші резерви. Ще 20–25 років тому наші керманічі мудро вирішили, що планеті необхідні законники, щоб впорядкувати та сформувавши чіткі правила та вести обіг документації. Тож на різні планети Імперії були направлені 2 сім'ї для підготовки дітей за цим фахом. Саме вони й загинули: перший був вбитий на Похмурому Феліксі, коли корабель робив там зупинку для отримання дозволу на політ у Сіру зону. А другий загинув, коли їхній катер збили бандити безпосередньо на орбіті Сіті-2.

— І що, ви хочете, щоб я швиденько вивчився на нотаріуса? — вже з відтінком цинізму запитав Том. Майже все, що він щойно почув, він знав і так, тому прагнув трохи пришвидшити розповідь своїх нових знайомих. Поки він не дуже розумів, що їм від нього потрібно, хоч і прагнув допомогти від щирого серця.

— Звичайно ні, — відповів Тері. — Справа в тому, що приблизно в той же час — 20–25 років тому, в однієї дитини, що народилася на нашій планеті, розвилася сильна алергія на певні місцеві рослини, точніше мікроорганізми...

— Я ж не лікар, хлопці, давайте швидше, — вже нетерпляче підганяв їх Том.

— Тож батьки відправили її на Землю до бабусі з дідусем. Уряд вирішив скористатися нагодою і профінансувати

ще одну юридичну освіту. Тепер це і є наша остання надія. Нотаріуси, що не народилися на Сіті-2, ніколи до нас не полетять під страхом втрати ліцензії і життя, звичайно, — на-решті закінчив Вільямс.

— Вони формально хоч і належать до Імперського правового Корпусу, проте ж розуміють, що їхня робота в основному зав'язана на юридичних процедурах Корпорацій, — додав Кондісс. — А де Корпорації, там і гроші, самі розумієте...

— Тож, значить, я маю, ризикуючи життям, допомогти вам доставити нотаріуса на планету, ще й без корабля. А в якості винагороди казна хто буде намагатися мене вбити. Я вірно розумію? — уточнив Том.

— Все так, — відповів йому Кондісс. — Але є невеличке уточнення: в якості винагороди ви отримаєте новий гіперпросторовий зореліт.

— На ньому, до речі, ви і полетите, — вставив Вільямс та з надією подивився на Капітана.

Том здивовано відірвав очі від стакану та протер їх обома руками, після цього він промасажував лице долонями та відповів:

— Пропозиція цікава, проте татко мене вчив ніколи не приймати рішення за келихом спиртного. Тож, пропоную зустрітися завтра, скажімо, о 12:00. Я маю обдумати вашу пропозицію. Купіть ще пляшку бренді і забирайтеся поки що геть, — закінчив він та впустив голову на груди.

До того ж, в цей час, помітивши пониклого Тома, до його вуха підлетіла настирлива комаха-робот, що наглядала за відвідувачами, та голосно й дуже противно продзвеніла запрограмоване «Вам вже досить! Друзі, швартуйте тіло до каюти!» — Після цього тварюка почала кружляти навколо столика, блимаючи сигналом тривоги.

— Він ще тут? — запитав Тері у Кондісса, розуміючи, що продовження розмови більше не буде.

— Будемо сподіватися, — відповів той.

Вони замовили у робота-бармена ще пляшку бренді та пішли, задаючи собі лише одне питання: чи буде пам'ятати Капітан Том їхню пропозицію завтра.

Звичайно Капітан Том не був п'яний до такого стану, щоб відключитися, проте й продовжувати розмову він не хотів. Тож удав, що відпочиває, хоча його один метр і дев'яносто

сантиметрів зросту в купі із ста кілограмами ваги важко було звалити з ніг навіть двома пляшками бренді. Насправді, як тільки двері за делегатами Сіті-2 зачинилися, Капітан Том замовив сік Аймози, що добряче прочищав голову та організм від алкоголю, заховав пляшку в кишеню і піднявся до себе в номер. Там він мав нагоду все спокійно обміркувати до завтрашнього ранку.

Том витягнувся на ліжку в номері та ще раз програв у пам'яті весь діалог. Пропозиція була дуже цікава, адже на новий корабель йому не доведеться довго заробляти. А уявити собі життя без польотів у космос Капітан не міг. Це була його доля та покликання. Тож єдине, що він міг запропонувати собі у найближчому майбутньому — це влаштуватися старпомом на якийсь транспортний зореліт вільників та літати на ньому років із 20 все тим же старпомом, відкладаючи кожний налітаний грошик на новий корабель... Звісно, Капітана така перспектива не дуже влаштовувала. Був іще варіант — взяти космічне судно в оренду, скинувшись усією своєю старою командою, проте плата за нього занадто висока для кількох пайовиків, можна сказати просто космічна.

Тому, насправді, рішення вже було прийнято. У 28 років людина або вже здатна приймати рішення, або вже ніколи цього не навчиться. Капітан був здатний. Проте, Тому ще потрібно було зібрати свою колишню команду, яка зараз також «відривалася» десь на Землі, куди екіпаж, після конфіскації «Ластівки», вислали «відповідно до встановленої процедури». Але то була справа завтрашнього дня.